

КОНТРОЛІНГ ТА ЙОГО РОЗВИТОК В СУЧАСНОМУ ПІДПРИЄМНИЦЬКОМУ СЕРЕДОВИЩІ

УДК 338.512

Верещак А.М, студентка 3 курсу
факультету менеджменту та маркетингу
ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Контролінг - нове явище в теорії і практиці сучасного управління, що виникло на стику економічного аналізу, планування, управлінського обліку, контролю й менеджменту.

Контроль переважно спрямований у минуле, на встановлення помилок і прорахунків, а контролінг - на управління майбутнім для забезпечення тривалого й успішного функціонування підприємницької діяльності.

На сучасному етапі розвитку економіки для забезпечення життєдіяльності підприємництва необхідною умовою є здатність до перетворень. Раніше управління пов'язувалося в основному із вирішенням поточних справ. В умовах сьогодення (загострення конкурентної боротьби, нестабільність внутрішнього і зовнішнього середовища) все частіше управління пов'язують не тільки з успішним функціонуванням фірми сьогодні але й, що особливо важливо, із забезпеченням її тривалого існування у майбутньому.

Окремі дослідження проблематики питань контролінгу та його розвитку в сучасному підприємницькому середовищі представлено в роботах Дайле А., Лукашевича М. [1], Ананькіна Е., С. Данилочкіна [2], Пушкар М. [3].

Головною метою даної статті є визначення місця контролінгу в сучасному підприємницькому середовищі в умовах нестабільності.

У зв'язку з багатоманітністю внутрішніх та зовнішніх факторів, які впливають на господарську діяльність підприємства, не може бути спільних та прийнятних для всіх положень про «правильну» організацію контролінгу. Система контролінгу повинна бути адаптована до специфічних, контекстних зовнішніх та внутрішніх факторів конкретного

підприємництва. Виділяють системи контролінгу, які відображають галузеву специфіку підприємств – промисловий, банківський контролінг, контролінг у страхових компаніях та у торгівлі. Залежно від складу даних та формату управлінської звітності доцільно виділяти наступні види контролінгу: контролінг персоналу, контролінг виробництва, контролінг логістики, контролінг інформації, контролінг витрат тощо.

Ціль контролінгу є похідною від цілей підприємства. Оптимізація фінансового результату при гарантованій ліквідності може розглядатися як основна ціль контролінгу. Контролінг дозволяє виявити найбільш ефективні шляхи досягнення поставлених цілей. Новий підхід полягає в тому, що не потрібно ставити недосяжних цілей. Ціль повинна бути реальною, щоб її можна було вирішити власними силами з використанням мінімальних засобів. При розробці цілей враховуються як якісні, так і кількісні показники.

Функції контролінгу в кожному окремому випадку залежать від багатьох обставин, але якщо зробити узагальнення, то можна подати такий їх перелік:

- 1) функція координації;
- 2) сервісна (надання необхідної для управління інформації);
- 3) функція прийняття рішень;
- 4) внутрішній аудит.

Отже, виконуючи функцію координації, контролінг сприяє побудові "дерева цілей". "Дерево цілей" - це графічне зображення підпорядкованості та взаємозв'язку цілей: виходячи з головної цілі та для її досягнення формулюються цілі нижчого рівня, потім проміжні цілі та підцілі.

В свою чергу, сервісна функція передбачає інформаційне обслуговування управління за допомогою систем планування, нормування, обліку і контролю. Всі ці системи орієнтуються на досягнення мети, кінцевого результату діяльності підприємства. Інформація повинна містити планові (нормативні) і фактичні показники і дані про виявлені відхилення.

Функція прийняття рішень реалізується за допомогою використання даних про аналіз відхилень, загальних результатів діяльності підприємництва. Така інформація необхідна для прийняття тактичних (оперативних) і стратегічних рішень.

Контролінг надає важливу інформацію для:

- 1) визначення стратегії і планування майбутніх процесів і результатів діяльності підприємництва;
- 2) оптимізації витрат;
- 3) оцінки ефективності діяльності;
- 4) зниження суб'єктивності в процесі прийняття управлінських рішень.

Контролінг як наукова дисципліна є складним інтегрованим утворенням. Його концепція відображає формулювання, абстрактний образ, загальну думку щодо створення інформаційної системи для стратегічного розвитку підприємництва.

Таким чином, підсумовуючи вище викладене можна стверджувати, що контролінг пов'язується з пошуком слабких сторін в підприємницькій діяльності, ліквідацією "вузьких" та "проблемних" ділянок у виробничій та фінансовій сферах, формуванням плану стратегії розвитку підприємництва в сучасних умовах господарювання.

Література

1. Дайле А. Практика контроллинга: Пер. с нем. / Под ред. и с предисл. М. Л. Лукашевича, Е. Н. Тихоненковой. – М.: Финансы и статистика, 2001. – 342 с.
2. Контроллинг как инструмент управления предприятием / Е. А. Ананькина, С. В. Данилочкин, Н. Г. Данилочкина и др.; Под ред. Н. Г. Данилочкиной. – М.: Аудит, ЮНИТИ, 2001. – 540 с.
3. Пушкар М. С. Контролінг – інформаційна підсистема стратегічного менеджменту: Монографія / М. С. Пушкар, Р. М. Пушкар. – Тернопіль: Карт-бланш, 2004. – 340 с.

Науковий керівник:
підприємницької діяльності
к.е.н., доцент

Матвієнко-Біляєва Г.Л.

Опубліковано в авторській редакції